

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0
Fastställt av (i förekommande fall)	Ev. ärendenummer	Ev. projektnummer
Planath Susanne, Trafikverket	[Ärendenummer]	[Projektnummer]
Dokumenttitel Minnesanteckningar från NVDB-rådet – 26 november 2024		

Plats: Skype

Datum: 2024-11-26 (13:00 – 15:40)

Deltagande: Linnéa Söderblom, Lantmäteriet
Fredrik Sääw, Sveaskog
Dan Lindström, Skogforsk
Marianne Leckström, SKR
Veronica Sjödén, Nynäshamns kommun
Rose-Marie Eriksson, Helsingborgs stad
Anna Kårén, Sundsvalls kommun
Nilla Billing, Örkelljunga kommun
Monika Morén, Transportstyrelsen
Susanne Planath, Trafikverket (ordförande)
Jörgen Ryding, Trafikverket
Åsa Eriksson, Trafikverket
Tomas Löfgren, Trafikverket
Anna Forsell, Trafikverket (punkt 4)
Prem Huq, Trafikverket (punkt 4)
Chris Patten, Transportstyrelsen (punkt 4)
Daniel Noreland, Skogforsk (punkt 6)

Delges: Deltagande
Ahmed Amin, Lantmäteriet
Alexander Karbassi, SKR
Lars Hammar, Transportstyrelsen

1. INLEDNING

Susanne hälsade välkommen och speciellt till Anna och Nilla som är med för första gången.

Laget runt och alla fick presentera sig.

2. DAGORDNING

Susanne gick igenom agendan. Inga ytterligare inspel på övriga frågor.

Beslut 2:1 **Dagordningen godkändes**

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

3. FÖREGÅENDE MÖTESANTECKNINGAR

Fråga om någon hade synpunkter på föregående mötesanteckningar och det var inga synpunkter så de kunde läggas till handlingarna.

Beslut 3:1 *Mötesanteckningar 2024-09-10 godkändes*

4. UPPDRAG MASKINLÄSBARA TRAFIKREGLER

Chris Patten Transportstyrelsen och Prem Huq Trafikverket presenterade sig (Anna Forsell hade redan gjort det).

Trafikverkets och Transportstyrelsens generaldirektörer har undertecknat överenskommelsen om maskinläsbara trafikregler och uppdragsspecifikationen är godkänd. Slutleverans är planerad till sommaren 2026.

Uppdraget har sitt ursprung i ITS-direktivet. Där ställs krav på medlemsstaterna att för utpekade sträckor meddela trafikregler. Målbild att tillgängliggöra maskinläsbara trafikföreskrifter på det samlade svenska vägnätet.

Uppdragets mål är att få fram en realistisk genomförandeplan senast 30 juni 2026.

Uppdraget består av fem deluppdrag §

- Piloter
- § Begreppsmodellering
- § Regelverk
- § Stöd till myndigheter
- § Nationella databaser

Dessa uppdragen skall genomföras för att svara upp mot överenskommelsen.

Prem gick igenom de olika deluppdragen i detalj.

Hur kan/vill NVDB-rådet samverka med uppdraget? Rådet är intresserade att följa uppdraget och man föreslog att gruppen återkommer och ger en statusuppdatering under 2025.

Finns det intresse från kommuner att vara delaktiga kan man kontakta Prem.

5. STATUS AKTUELLA AKTIVITETER PÅ TRAFIKVERKET

Indatastöd och Ajourhållning

Förenklad leverans av kommunala vägar

Uppdrag genomfördes under hösten 2023 med målet att ta fram förslag på åtgärder som kan genomföras för att förenkla/förtydliga dataleveranser från kommuner till NVDB på Trafikverket. Projektet avslutas vid årsskiftet. Följande aktiviteter har sedan genomförts:

- Tre webinarier genomförda i oktober för kommunerna där fokus låg på att komma igång med NVDB-arbetet, incitament, arbetsmetodik, att

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

tänka på, tips, mm. ○ Instruktioner om hur man använder NVDB Dataleverans. Fyra instruktioner framtagna: Ny bilväg, Ny cirkulationsplats, Ny ombyggd cykelväg, Nytt gatunamn. ○ Analys datavalideringar – information och upplysningar om datavalideringar och var/hur man kan hämta materialet är på gång att skickas ut. Plan att även gå ut med bredare information.

- NVDB på Karta fungerar bra, går nu in i en förvaltningsfas. ○ NVDB.se –uppdatering av sidorna genomförda under hösten.

Nya konsulter

Nya konsulter och nytt avtal började i oktober då ett gammalt avtal avslutades. Har lett till lite längre ledtider i samband att de nya konsulterna är under upplärning.

Skogliga ärenden

Flera större skogliga ärenden kom in under oktober och november från SCA och Sveaskog.

XML-ärenden

Vi hade lyckats att komma igång bra med XML-hantering och den ärendekö som vi hade sedan avstängningarna i samband med nytt system var i princip avklarad. Tyvärr visade sig att vi haft ett systemfel så att alla ärenden som inkommit har inte blivit synliga för de som hanterar dem vilket gjort att vi helt plötsligt hittat mer än 100 ärenden som varit ohanterade. Felet är rättat men vi har fått en bulk av gamla ärenden.

Dataprodukter och kvalitet

Datakatalog

Nästa version av NVDB-datakatalog driftsätts i mars 2025. Data för Förbud mot omkörning kommer att laddas vid årsskiftet. Vägnummer kommer att laddas med nya data i februari.

Blåljuskollen

Alla kommuner får ta del av de kontroller som genomförs i Blåljuskollen via Lastkajen. Sker under 2025.

NVDB-Samverkan

Syftet med NVDB-samverkan är att, tillsammans med Lantmäteriet och kommuner, skapa ett forum där fokus legat på information kring nya/förändrade dataprodukter i NVDB.

Från och med 2025 utökas upplägget och man kan även utbyta erfarenheter kring de tekniska delarna vid in- och utleverans mot NVDB, kvalitetsbrister, förenklingar och förbättringar med syfte att säkra NVDBs dataproduktutbud som leder utvecklingen mot en användbar och uppdaterad databas. Användning av cykelnätet står också högt på agendan.

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

Tillhandahållande

Metadata

Avtal tecknat för ett metadatasystem på Trafikverket. Målsättning att driftsätta under 2025 och då ska möjligheten att tydligare redovisa metadata om våra dataprodukter finnas.

Ska bygga metadatakatalog(er) som kan skördas av olika metadaportaler (Geodataportalen, Dataportal.se, Trafficdata.se). Börjar med Inspire/HVD samtidigt som vi utvecklar arbetssätt mm.

Data via API

Ny portal för den som vill hämta data från Trafikverket (se föregående möte). Målet är att förenkla för att hitta, förstå och använda data från Trafikverket. Börjar med ett urval av NVDB-företeelser och ser över hur vi ska få till dokumentation (förklaringar till attribut, länkar etc).

6. FÖRBÄTTRADE HÖJDVÄRDEN I NVDB

Daniel Noreland, Skogforsk berättade om det FOI-uppdrag som man tillsammans med Trafikverket genomför. Projektet startade 2023-06-01 och avslutas 2025-01-31.

Behov

Skogforsk har i tidigare projekt observerat behov av högre noggrannhet på höjd- och plankoordinater i NVDB.

- Karaktärisering av rullmotstånd
- Realtidsuppföljning av vägstandard (ytuppmjukning mm)
- Siktsträcka för avläggsplacering mm.
- Nya ersättningsmodeller som tar hänsyn till energianvändning
- Energieffektiv ruttplanering (extra viktigt för elfordon)

Projektet "Förbättrade höjdvärden i NVDB"

Tillsammans med Trafikverket genomför Skogforsk nu ett projekt som syftar till att förslå:

- Metoder för att bestämma höjdvärden på samtliga Sveriges vägar till hög noggrannhet
- En datarepresentation som inte skapar konflikter med nuvarande data • En process för "dataproduktion och ajourhållning"

Metoder

Statliga vägar

- Belagda statliga vägar undersöks regelbundet av bilar för RST (Road surface testing), som med lasermätning kartlägger vägytan med centimeterupplösning.
- Data från RST används för att ta fram koordinatspår som representerar vägens centrumlinje (mötesseparerade vägar får ett spår i vardera riktning.)
- Noggrannhet: ca 5 cm i höjddled.

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

Kommunala vägar, statliga grusvägar och "äldre" enskilda vägar

- Varje väglänks geometri draperas på Markhöjdmodellen
- Noggrannhet: varierar. Sämre än RST, men mycket bättre än nuvarande tolerans på flera meter.

Nybyggda enskilda vägar

- Här är problemet att markhöjdmodellen inte beskriver situationen efter vägens tillkomst.
- Vi gör en uppskattning av terrasshöjd utifrån normal byggpraxis.
- Tillkomsthistorik noteras!

Dataformat

Ny företeelsetyp skapas som får samma dataformat oavsett datahärkomst.

"Hopp" kan uppstå i skarven mellan olika metoder. Användaren får i förekommande fall själv hantera sådana hopp.

Produktionsprocess

Enskilda vägar, kommunala vägar och statliga grusvägar behandlas först med draperingsmetoden. Därefter används senast tillgängliga data från RST på statliga belagda vägar.

Processen repeteras på årsbasis som ajourhållning.

Produktionen föreslås utföras av Trafikverket, vars verktyg idag visserligen inte är prestandamässigt optimerade för uppgifterna, men fungerar och är robusta. Data föreslås att lagras i Trafikverkets tillhandahållandemiljö och inte i grunddatabasen.

Tillkomsthistorik anges.

Slutrapport från FOI-uppdraget kommer att finnas i januari 2025.

7. BRISTER I NVDB SAMT PLANERADE VÄGAR

Marianne har fått in synpunkter på brister i NVDB som hon vill lyfta samt en idé kring hantering av planerade vägar hos en kommun.

Långa utbredningar av företeelser i NVDB

Det finns stora utbredningar i NVDB som skapades under den forcerade uppbyggnaden i början av 2000-talet. De här utbredningarna gör att det blir krångligt att ajourhålla företeelser, vilket blir tidskrävande.

Önskemål att stycka upp dessa utbredningar så att de blir mer hanterbara att ajourhålla.

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

Trafikverket har startat ett arbete med att stycka upp dessa utbredningar och man har börjat med de kommuner som använder Direktincheckning till NVDB. Man har så här långt rättat 3 av 21 kommuner.

SKR önskar att man redovisar en plan hur man ska gå tillväga och att man ger besked när man är klar i en kommun. Vad kan man göra för att snabba på arbetet? Kan man ta in extra personal eller kan man stänga ned NVDB en gång i veckan för rättning?

Beslut 7:1 TRV tittar på önskemålet om stora utbredningar och återkommer till SKR

Korta länkar i NVDB

Det finns korta länkar i NVDB som gör att det både är svårt att ajourhålla data men också gör det svårare att använda data. I de kontroller som görs när man tar in data i NVDB, stoppas alla länkar som är kortare än 1 cm och systemet ger en varning för alla länkar som är mellan 1-10 cm.

Det här är ett känt problem och planen har varit att Trafikverket skulle ”städa bort” de länkar som finns i databasen som är mellan 1-10 cm i samband med övergång till ny teknisk lösning. Det här var en av många städinsatser som skulle genomföras då. Tyvärr hann man inte göra alla de städinsatser som var tänkt och det här var en sådan som inte blev genomförd.

Det är inget akut problem, men SKR önskar att Trafikverket tar fram en plan för hur man tänker sig att rätta upp de länkar som gör det svårare att ajourhålla vägnätet och att använda vägdata.

Beslut 7:2 TRV tittar på önskemålet om korta länkar och återkommer till SKR

Planerade vägar

Det pågår ett projekt hos en kommun där man tittar på livscykelperspektivet för att samla in och lagra vägdata när man jobbar i samhällsbyggnadsprocessen inom en kommun. Man tror att man kan spara mycket pengar på en sådan hantering. Under vintern/våren 2025 genomförs en utredning på vilket sätt som det skulle vara lämpligt att genomföra.

Kan Trafikverket vara med i utredningen för att ge stöd och om man bedömer att det är ett lämpligt upplägg ge en rekommendation till de systemleverantörer som är anslutna till NVDB att anpassa sig till möjligheten att registrera planerade data i nätredigeringsverktygen?

Trafikverket kan tänka sig att vara med i en referensgrupp till utredningen och att man kan ta en kontakt med Trafikverket kring detta.

Beslut 7:3 Marianne återkopplar till utredningsgruppen om planerade vägar

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

8. MÖJLIGHETSANALYS LANTMÄTERIET/TRAFIKVERKET

Trafikverket och Lantmäteriet är överens om att utöka samverkan och att man kan effektivisera ajourhållningen ännu mer om Lantmäteriet även tar hand om underlag från skogsnäringen, felrapporter och kvalitetshöjande åtgärder på det enskilda vägnätet. Då kan man minska ledtider och även undvika dubbelarbete för dessa ärenden. Uppstart kommer att ske i januari 2025.

Idag kan leveranser från skogsnäringen se olika ut, fast man levererar ungefär samma datamängder till NVDB. För att förbättra ledtiderna ännu mer, föreslås att skapa en mall för leveranser som skogsbolagen kan använda sig av. Förslaget kommer att tas upp på nästa möte med skogsnäringen som är den 17 december.

9. LAGET RUNT

Nynäshamn/Helsingborg/Sundsvall: Hos Nynäshamn pågår en omorganisation som gjort att arbetet gått på lågvarv ett tag. Tittar på att få igång ett dataflöde i samband med att vägen byggs.

Helsingborg upplever att det går trögt att checka in data i NVDB för tillfället.

Sundsvall genomförde Blåljuskollen under 2019 och man har bildat en grupp som en gång i kvartalet träffas och stämmer av vad som är på gång inom geodata och trafik. Började med direktincheckning i somras.

Skogforsk/Sveaskog: Man tittar tillsammans med skogsbolagen på att ta fram en metod för att klassificera skogsbilvägar i norra Sverige. Vid klassificeringen i södra Sverige konstaterade man att det är väldigt kostsamt att arbeta i fält så det vill man minimera. Man tittar på att nyttja jordartskartan, laserdata, markfuktighet för att bedöma bärighet på vägarna.

Sveaskog anställer en vägstrateg som börjar i februari och som kommer att gå in i rådet.

Transportstyrelsen: Transportstyrelsen bjöd in till ett digitalt seminarium kring trafikreglering den 30 oktober som blev väldigt uppskattad. Man hade 520 deltagare. Man kommer att fortsätta att ordna sådana träffar. Monika är med i grupperingen på Transportstyrelsen kring maskinläsbara trafikregler.

Lantmäteriet: Arbete med att nyttja machine learning (ML) för att hitta enskilda vägar i flygbilder pågår, och man börjar närma sig ett läge där ML-vägarna som används som underlag i produktionen.

Cykelvägsutredning påbörjad där man tittar på att använda cykelvägnätet från NVDB i sina kartprodukter. Tillgängliggörande av HVD sker i februari 2025.

Man har påbörjat mätning i 2D istället för 3D i flygbildstolkningen. Man interpolerar istället höjdvärden från Markhöjdmodellen och lägger dessa på vägnätet.

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Löfgren Tomas, Trafikverket	2024-12-09	1.0

I samband med stoppet på Trafikverket i slutet av januari så "fryser man" vägnätet i sina kartprodukter under en månad och uppdaterar dessa sedan i mars.

Trafikverket: Fokus på totalförsvarsfrågor och informationssäkerhet på Trafikverket.

10. ÖVRIGA FRÅGOR

Hur tycker vi att upplägget med möten har fungerat under 2024, och hur tycker vi att upplägget ska se ut för 2025?

Man tycker att upplägget med fyra möten per år är bra och det är bra att ha ett fysiskt möte.

Trafikverket skickar ut doodle – mötesbokningar för 2025, vi bestämmer vid nästa tillfälle var vi har ett fysiskt möte. Vi har tidigare roterat var vi ska vara mellan parterna, Trafikverket kan se över hur det ser ut.

11. AVSLUT OCH KOMMANDE MÖTE

Susanne tackar för dagen och mötet avslutas.

Tomas skickar ut en doodle med förslag på mötestider för 2025.

Beslut 11:1 ***Tomas skickar ut en doodle med förslag på mötestider***

På mötet tagna beslut: _____

Beslut 2:1 *Dagordningen godkändes*

Beslut 3:1 *Mötesanteckningar 2024-09-10 godkändes*

Beslut 7:1 *TRV tittar på önskemålet om stora utbredningar och återkommer till SKR*

Beslut 7:2 *TRV tittar på önskemålet om korta länkar och återkommer till SKR*

Beslut 7:3 *Marianne återkopplar till utredningsgruppen om planerade vägar*

Beslut 11:1 *Tomas skickar ut en doodle med förslag på mötestider*